

به نام خدا

سابقه و الزامات اجرای ماده ۳۳ قانون
افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

بورس کالای ایران

بورس کالای ایران

عناوین

ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و آیین‌نامه اجرایی آن

فرآیند اجرایی

پاسخ برخی سوالات پیرامون فرآیند اجرایی

قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۸۹/۰۵/۰۶)

ماده ۳۳ :

از تاریخ تصویب این قانون، علاوه بر اجرای قانون خرید تضمینی محصولات کشاورزی، در قالب بودجه‌های سنواتی و اعتبار مصوب، **سیاست قیمت تضمینی** نیز برقرار می‌شود.

تولیدکنندگان محصولات کشاورزی می‌توانند محصولات خود را در **بازار بورس تخصصی کالای کشاورزی** عرضه نمایند. در صورت کاهش قیمت بورس نسبت به قیمت تضمینی اعلام‌شده از سوی دولت، **مابه‌التفاوت آن توسط دولت به تولیدکنندگان پرداخت می‌گردد.**

وزارت جهاد کشاورزی مکلف است هر ساله متناسب با شرایط تولید و بازار، محصولات تحت سیاست خرید و قیمت تضمینی را انتخاب و اعلام نماید.

آیین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی (مصوب ۱۳۹۱/۰۸/۲۴)

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف- **قیمت تضمینی:** قیمت تعیین شده از سوی هیئت وزیران برای تضمین حداقل دریافتی تولیدکننده حقیقی یا حقوقی براساس هزینه تولید محصولات کشاورزی.

ب- **بورس کالا:** بازار بورس تخصصی کالای کشاورزی در شرکت بورس کالای ایران.

ماده ۲- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است حداکثر تا پانزدهم شهریور ماه هر سال متناسب با شرایط تولید، نوع محصول و وضعیت بازار، **قیمت تضمینی سال آینده محصولات کشاورزی و دامی که قابل معامله در بورس کالا می‌باشد** را برای تصویب به هیئت وزیران پیشنهاد نماید.

تبصره ۱- وزارت جهاد کشاورزی مکلف است با همکاری بورس کالا تا پایان اردیبهشت ماه هر سال نسبت به تهیه **فهرست محصولات کشاورزی قابل معامله در بورس کالا** اقدام نماید.

تبصره ۲- **مرجع تعیین کیفیت و درجه بندی محصولات** موضوع این آیین‌نامه، بورس کالا با همکاری وزارت جهاد کشاورزی می‌باشد.
تبصره ۳- اعمال سیاست خرید تضمینی برای آن دسته از کالاهای کشاورزی که مشمول فهرست کالاهای قیمت تضمینی می‌شوند، ممنوع است.

تبصره ۴- آن دسته از کالاهای مشمول خرید قیمت تضمینی که توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت مشمول خرید تضمینی می‌شود، از شمول این تصویب‌نامه خارج است.

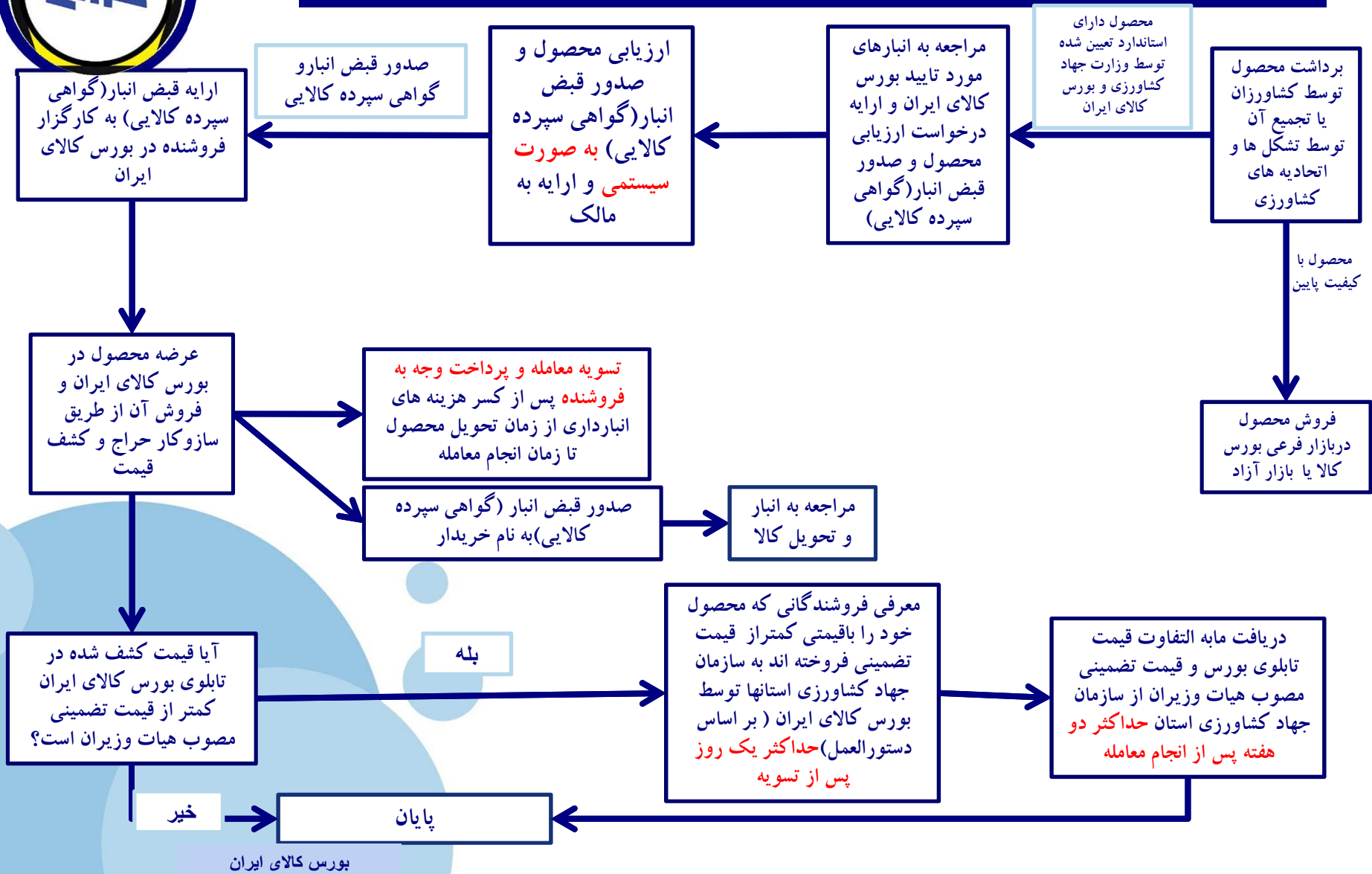
ماده ۳- **معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور** مکلف است بنا به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی، میزان مابه‌التفاوت قیمت تضمینی با قیمت تابلوی بورس به تفکیک محصولات منتخب را در **بودجه سنواتی** پیش‌بینی نماید.

ماده ۴- عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا منوط به ارایه تأییدیه سازمان جهاد کشاورزی استان برای تولیدکنندگان حقیقی کشاورزی و مصوبه مجمع عمومی مربوط به تفکیک نوع محصول و نیز مجوز وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جهاد کشاورزی استان) برای تشکلهای بخش کشاورزی است.

ماده ۵- وزارت جهاد کشاورزی موظف است پس از دریافت فهرست قطعی معاملات از بورس کالا **ظرف دو هفته نسبت به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت تابلو بورس و قیمت تضمینی اعلام شده** از سوی هیئت وزیران اقدام نماید.

الگوی پیشنهادی جهت اجرای آیین نامه ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی

پاسخ برخی سوالات پیرامون فرآیند اجرایی

۱- تعیین محصولات مشمول قیمت تضمینی، بر عهده کدام مرجع است ؟

✓ بر اساس ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، وزارت جهادکشاورزی مکلف است هر ساله متناسب با شرایط تولید و بازار، محصولات تحت سیاست خرید و قیمت تضمینی را انتخاب و اعلام نماید.

✓ محصولات پیشنهادی برای سال ۱۳۹۴ توسط وزارت جهاد کشاورزی

۲- پیش‌بینی بودجه اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی بر عهده کدام مرجع است؟

✓ بر اساس ماده ۳۳ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، از تاریخ تصویب این قانون، علاوه بر اجرای قانون خرید تضمینی محصولات کشاورزی، **در قالب بودجه‌های سنواتی و اعتبار مصوب**، سیاست قیمت‌تضمینی نیز برقرار می‌شود.

✓ هم‌چنین بر اساس ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی این ماده قانونی، **معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور** مکلف است بنا به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی، میزان مابه‌التفاوت قیمت تضمینی با قیمت تابلوی بورس به تفکیک محصولات منتخب را در **بودجه سنواتی** پیش‌بینی نماید.

۳- استاندارد محصولات کشاورزی مشمول قیمت تضمینی، جهت عرضه در بورس کالای ایران چگونه تعیین می شود؟

✓ عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران مشروط به رعایت استانداردهای مورد نظر بورس کالا است که اغلب در اطلاعیه عرضه محصولات، این مشخصات با جزئیات درج می شوند.

✓ در اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی، بر اساس تبصره ۲ ماده ۲ آیین نامه اجرایی این ماده، **مرجع تعیین کیفیت و درجه بندی محصولات موضوع این آیین نامه، بورس کالا با همکاری وزارت جهاد کشاورزی می باشد.**

۴- احراز هویت کشاورزان و تشکل های کشاورزی جهت پرداخت مابه التفاوت قیمت تابلو بورس و قیمت تضمینی اعلام شده از سوی دولت، چگونه صورت می گیرد؟

✓ بر اساس ماده ۴ آیین نامه اجرایی، عرضه محصولات کشاورزی در بورس کالا منوط به ارایه تأییدیه سازمان جهاد کشاورزی استان برای تولیدکنندگان حقیقی کشاورزی و تفکیک نوع محصول و نیز مجوز وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جهاد کشاورزی استان) برای تشکلهای بخش کشاورزی است.

۵- استاندارد انبارهای مورد پذیرش بورس کالای ایران چه مواردی می‌باشد؟ یا عبارتی انبار باید چه ویژگی‌هایی داشته باشد تا مورد پذیرش بورس کالای ایران قرار گیرد؟

✓ جهت پذیرش انبارها در بورس کالای ایران، ضوابط و دستورالعمل‌هایی تدوین شده است که براساس آنها بازرسی فنی از انبار صورت گرفته و در صورت تایید توسط شرکت بازرسی فنی و تودیع تضامین توسط انباردار نزد بورس کالای ایران، انبار مورد پذیرش قرار می‌گیرد. بالطبع متناسب نوع محصول : زراعی، باغی و... معیارهای بازرسی انبار متغیر است.

۶- آیا محصولاتی که به صورت فله معامله می‌شوند، در انبار تجمع می‌شوند؟

- ✓ تفکیک محصولات زراعی که می‌بایست به صورت فله در انبار نگهداری شوند، غیر ممکن است، مگر اینکه حجم بالایی از محصول متعلق به یک زارع باشد. به هر حال محصولات در نهایت در انبار تجمع خواهند شد. این موضوع در پذیرش محصولات مدنظر خواهد بود.
- ✓ در تسویه وجوه اینگونه محصولات، مبنای روش کسر و صرف مورد استفاده قرار خواهد گرفت. به این ترتیب دقیقاً بر اساس کالای تحویل داده شده به فروشنده وجه پرداخت می‌شود و خریدار نیز دقیقاً بر اساس کیفیت کالای خریداری شده، وجه پرداخت می‌نماید.

۷- نحوه ارزیابی محصول و درجه بندی آن در بدو ورود به انبار به چه صورت است؟

- ✓ بر اساس ماده ۴ دستورالعمل اجرایی، کارشناسان ارزیابی محصول، ارزیابی کیفی کالا را بر اساس استانداردهای مورد پذیرش بورس کالا و وزارت جهاد کشاورزی در انبار مورد پذیرش انجام داده و درصد انطباق محصول را تعیین می کنند.
- ✓ بر اساس ماده ۵، کارشناسان مذکور از بین کارشناسان سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی، اتحادیه ها و تشکل های بخش کشاورزی و خبرگان محلی کشاورزی توسط انباردار انتخاب می شوند که باید دارای شرایط ذیل باشند:

- دارا بودن تجربه یا تحصیلات مرتبط با کشاورزی
- شرکت در دوره آموزشی و اخذ گواهینامه آشنایی با قوانین شرکت بورس کالای ایران
- ارایه تضامین لازم از سوی کارشناس به انباردار (به تشخیص انباردار)

۸- مسئولیت ارزیابی کمی و کیفی محصول بر عهده چه کسی است؟

✓ مسئولیت کمیت و کیفیت محصول از زمان تحویل به انبار تا زمان تحویل به خریدار نهایی، بر عهده انباردار است. بنابراین مسئولیت ارزیابی کمی و کیفی در بدو ورود به انبار نیز با وی خواهد بود. البته هنگام پذیرش انبار در بورس کالای ایران، تضامین لازم از انباردار اخذ می گردد تا وجود کالاهای پشتوانه گواهی سپرده کالایی (قبض انبار) در انبار تضمین شود.

۹- نحوه تحویل محصول به خریدار از محصولات تجمیع شده افراد مختلف در انبار چگونه خواهد بود؟

✓ عرضه محصول در بورس همراه با اطلاعیه عرضه و درج مشخصات کیفی محصول در اطلاعیه عرضه خواهد بود. خریدار با اطلاع از این ویژگی ها اقدام به خرید خواهد کرد. به عنوان مثال در مشخصات عرضه محصول ذرت از انباری در استان خوزستان مقدار ناخالصی و رطوبت آن در محدوده ای (با تلورانس) ذکر خواهد شد مثلاً ۱۲ تا ۱۴ درصد. گواهی های سپرده کالایی (قبوض انبار) بر اساس وزن خالص محصول صادر می شوند.

✓ به این ترتیب خریدار از ویژگی محصول خریداری شده که نهایتاً تحویل خواهد گرفت، آگاه خواهد بود.

۱۰- در خصوص آموزش و اطلاع رسانی فرآیندها به چه شکل خواهد بود؟

✓ اطلاع رسانی در مورد اجرایی شدن ماده ۳۳، از طریق روابط عمومی وزارت جهاد کشاورزی، سازمان جهاد کشاورزی استان، ادارات ترویج و آموزش کشاورزی، رسانه‌های محلی و... با همکاری بورس کالای ایران، پیش از آغاز فصل کشت انجام خواهد شد. انبارهای مورد تایید بورس کالای ایران نیز در این فرآیند معرفی می‌شوند.

✓ با شروع فصل برداشت کشاورزان می‌توانند با ارزیابی وضعیت بازار محصول، به نزدیک‌ترین انبار مورد تایید بورس مراجعه کنند و با تحویل محصول خود قبض انبار دریافت کنند.

۱۱ - سازوکار بورس برای جلوگیری از تبانی در بازار چگونه خواهد بود؟

✓ جهت جلوگیری از دستکاری های احتمالی در بازار، ماده ۱۵ دستورالعمل اجرایی ماده ۳۳ که توسط وزیر محترم جهاد کشاورزی در آذر ماه سال ۱۳۹۲ ابلاغ شده است، تصریح می کند:

✓ **بازارسازها در شرایط مقتضی و بر اساس مقررات وارد بازار می شوند.**

✓ **در تبصره ذیل ماده نیز تصریح شده است: وزارت جهاد کشاورزی می تواند با همکاری بورس کالا نسبت به معرفی تشکل های کشاورزی، شرکت ها، سازمان ها و موسسات واجد شرایط به عنوان بازارساز محصولات کشاورزی به سازمان بورس و اوراق بهادار اقدام نماید.**

۱۲- آیا محصولاتی که در محدوده استاندارد معرفی شده نیستند، مورد پذیرش جهت عرضه در بورس کالا می گیرند؟

✓ در هنگام برداشت محصول، اطلاع رسانی دقیق از کیفیت و نوع محصولاتی که قابل عرضه در بورس کالا و ذخیره در انبارهای مورد تایید بورس هستند، صورت می گیرد. بنابراین چنانچه محصول کشاورزی در محدوده استاندارد تعیین شده توسط وزارت جهاد کشاورزی با همکاری بورس کالای ایران نباشد، محصول به انبارهای مورد پذیرش بورس کالای ایران حمل نخواهد شد.

✓ این رویه سبب می شود که به مرور زمان، کیفیت محصولات کشاورزی ارتقاء یابد و کشاورزانی که در فرآیند خرید تضمینی هر محصولی را با هر نوع کیفیتی تحویل انبارهای دولت می دادند، در اینجا سازوکاری اتخاذ کنند تا محصول مرغوب تری داشته باشند.

۱۳- نحوه صدور گواهی سپرده کالایی به چه شکل است؟

- ✓ صدور گواهی سپرده کالایی از طریق سامانه الکترونیکی که توسط بورس کالای ایران در انبارهای مورد پذیرش مستقر گردیده است، انجام می شود.
- ✓ مندرجات این گواهی شامل مشخصات شناسایی کشاورز مالک محصول، نام و نوع محصول، وزن خالص آن، حداکثر مدت ماندگاری محصول در انبار خواهد بود.
- ✓ پرداخت مابه التفاوت قیمت تابلو بورس و قیمت تضمینی به مالک محصول نیز بر اساس وزن خالص درج شده در قبض انبار خواهد بود.

۱۴- برخی مزایای گواهی سپرده کالایی

✓ گواهی سپرده کالایی می تواند به عنوان پشتوانه عرضه کالاها و محصولات در بورس کالای ایران قرار گیرد و بدین ترتیب عرضه کننده از تودیع تضامین بانکی و ... معاف خواهد بود.

✓ گواهی سپرده کالایی برای محصولاتی با قابلیت ماندگاری زیاد در انبارها و سردخانه ها، می تواند به عنوان وثیقه جهت دریافت تسهیلات کوتاه مدت مورد استفاده قرار گیرد.

۱۵- ارتباط کشاورزان با بورس کالای ایران چگونه برقرار می شود؟

✓ پیش‌بینی شده است که در هنگام برداشت محصول، تعدادی از کارگزاران دارای مجوز معاملات کشاورزی در بورس کالا یا نمایندگان آنها، جهت بازاریابی در انبارهای مورد پذیرش بورس کالا حضور داشته باشند تا کشاورزان را از روند قیمت محصولات و وضعیت بازار آنها مطلع ساخته و فرآیند عرضه محصولات در بورس را شروع کنند.

✓ در حال حاضر ۵۴ کارگزاری مجوز معاملات محصولات کشاورزی در بورس کالای ایران را دارا هستند.

۱۶- نحوه تخصیص مابه التفاوت قیمت تضمینی و قیمت کشف شده در تابلوی بورس چگونه خواهد بود؟

✓ پس از انجام معاملات و تسویه قطعی آنها در بورس کالا، بر اساس ماده ۱۹ دستورالعمل اجرایی، بورس موظف است آمار معاملات را حداکثر یک روز پس از تسویه آنها، به وزارت جهاد کشاورزی و سازمان جهاد کشاورزی استان مربوطه جهت گزارش کشاورزان مشمول دریافت مابه التفاوت ارسال نماید.

✓ بر اساس ماده ۵ آیین نامه اجرایی وزارت جهاد کشاورزی موظف است پس از دریافت فهرست قطعی معاملات از بورس کالا **ظرف دو هفته نسبت به پرداخت مابه التفاوت قیمت تابلو بورس و قیمت تضمینی اعلام شده از سوی هیئت وزیران اقدام نماید.**

۱۷- تخمین بودجه پیشنهادی و نیز سقف پرداخت مبلغ مابه التفاوت بر چه اساس می باشد؟

- ✓ تخمین بودجه پیشنهادی اجرای این ماده، بر اساس برآورد تولید سالانه محصول در هر استان می باشد.
- ✓ بر اساس ماده ۲۰ دستورالعمل اجرایی، حداکثر عملکردی که مشمول دریافت مابه التفاوت می شود، به تفکیک شهرستان برای هر محصول توسط سازمان جهاد کشاورزی هر استان تعیین و اعلام می گردد.

۱۸- هزینه های انبارداری توسط چه کسی پرداخت خواهد شد؟

- ✓ در عرف بازار، پرداخت هزینه های انبارداری بر عهده مالک محصول است.
- ✓ بنابراین از زمان ورود محصول به انبار تا زمان انجام معامله در بورس کالای ایران، پرداخت هزینه ها بر عهده کشاورزان است.
- ✓ از زمان انجام معامله در بورس کالای ایران تا زمان تحویل محصول از انبار توسط خریدار، پرداخت هزینه ها بر عهده خریداران است.

۱۹- روش تامین مالی کشاورزان در بورس کالای ایران به چه صورت است؟

- ✓ قراردادهای سلف از ابزارهای تامین مالی در بورس کالای ایران هستند.
- ✓ در فرآیند ماده ۳۳ نیز می توان از این ابزار کمک گرفت .
- ✓ جهت تامین تضامین عرضه محصولات به صورت سلف توسط اتحادیه ها و شرکت های تعاونی، بورس کالای ایران تفاهم نامه ای با صندوق ضمانت سرمایه گذاری تعاون جهت تضمین و تسهیل معاملات شرکت ها و اتحادیه های تعاونی، منعقد کرده است.

با تشکر از حسن توجه شما